

Szakmai utánpótlás

Pályám kezdetén – igaz, már több mint 50 éve - teljesen természetes volt, hogy a nagy állami építőipari vállalatok nagyrészt magukra vállalták a szakmunkásképzés gyakorlati oktatását. Akkoriban a Középületépítő Vállaltnál megtalálható volt a generálkivitelezéshez szükséges minden szakma és minden szakma tanította és kihasználta a maga tanulóit. Persze a mai viszonyoktól teljesen eltérő körülmények voltak. Egységes állami tulajdon volt, nem volt versenyhelyzet, más szabályok voltak az árképzést illetően, teljesen más volt a gazdasági környezet, mint ma. Jó volt a szakmunkások befogadása mert már akkor is kevés volt az élől munkaerő, egy-egy tapasztalt szakmunkás vezetésével bevethetők voltak a tanulók a termelésbe, magasszintű szakmai képzésben részesültek és nagyrészt biztosítható volt a szükséges utánpótlás is, a tanuló jó része a megismert vállalatoknál helyezkedett el. Ma nagyon kevés magánvállalkozás gondolkodik így, néhány nagyobb, főleg a kiemelt beruházásokon dolgozó cégről lehet szó, ott belefér, hogy gondoljanak a jövőre és magas nyereségükből erre is fordítsanak. A többi cég keresi a megélhetést, egy részük nem gondol a holnapra, tulajdonosai minél több osztalékot akarnak kivenni, más részük küzd a piacon maradással, a megélhetéssel, örül, ha látja a jövőjét, így nincs pénze a szakmunkásképzésre. A legrosszabb a helyzetben a kisvállalkozások vannak, ahol a tulajdonosok java, várható kockázatot is felvállaló kiváló szakmunkásokból a rendszerváltáskor került ki, sokszor együtt az állami vállalatoknál bevált kollégáival. Ők természetesen nem tudják felvállalni a szakmunkásképzést és dolgoztak, dolgoznak szinte éjjel -nappal. Egészen addig dolgoznak eredménnyel, amíg egymás után el nem mennek nyugdíjba és az ottmaradó viszonylag fiatalabbak nem találnak megfelelően szakképzett utánpótlást. Rendszeresen beszélgetek, véleményem szerint az ország egyik legjobb lakatosával és ismerem problémáit. Nagyon sok, komoly munkát csinált, több mint 30 éve kezdte az önálló vállalkozását és eljutott odáig, hogy tudott magának venni egy műhelycsarnokot, felszerelte azt a legkorszerűbb megmunkáló gépekkel, minden trükköt ismer, megrendelése is bőven akadna, csak embere nincsen. Mára már egyedül küzd és keresi a lehetséges munkatársait, hirdetéseket ad fel és már minden jelentkezőt felvenne, de kiderül, hogy alkalmatlanok a minőségi munkára, nem akarnak dolgozni, sok bajuk van. Az egyik nem akar dolgozni, csak 8 és 4 között, a másik nem megy vidékre, nincs közlekedési eszköze és bár van hegesztő bizonyítványa nem tudja mi aza az óra a gázpalackon, a harmadik nem ismeri a rozsdamentes acél hegesztési technikáját és már másnap beteget jelent, a negyedik nem tud számolni sem, nem találja a szerszámot. Sajnos már nincsenek olyanok, akik egy mester mellett sajátították el a szakmát, akik egy közösségben fejlődtek, akik rendszeren elvégezték a szakmunkás iskolát stb. Az ÉVOSZ már hosszú ideje javaslatokat tesz a bevezetőben említett korábbi gyakorlat visszaállítására: „az építőipar hatékony működése kiemelten függ a képzett munkaerőtől, mely közvetlen kapcsolatban áll a rendelkezésre álló képzések minőségével. Bár a képzési törvények enyhítették a vállalatok és tanulók közötti együttműködést, a gyakorlatban továbbra is kevés vállalat vesz részt aktívan a képzési folyamatokban, és magas a szakmunkások körében az iskolaelhagyók száma. Ennek javítására több javaslat is született, amelyek között szerepel a gyakorlati képzések és a technológiai fejlődést követő tananyag frissítése. A javaslatok között szerepel a vállalati helyszínen történő továbbképzések bővítése, amelyek lehetővé teszik a pedagógusok számára, hogy naprakész tudással rendelkezzenek az iparág technológiai fejlődéséhez képest. Emellett a gyakorlati képzések számának növelése és az innovatív szakmai tudás oktatása is prioritást élvez. A piaci igények és a technológiai fejlődések gyors változása miatt elengedhetetlen a folyamatos továbbképzés és az oktatási rendszerek

modernizálása. Az állami és magán szektorok közötti együttműködés erősítése, valamint a képzési rendszerek átláthatóságának és elérhetőségének javítása szintén fontos lépések lehetnek a közeljövőben.” Amíg ez mind megvalósul a vállalkozók utánpótlás, segítség nélkül maradnak, anyagilag tönkre mennek. Ők is és az a kevés képzett szakmunkás is, akik kijönnek az iskolapadokból elmennek külföldre dolgozni.

Bálint Péter